

J E L E N K Ö R

POLITIKAI TEKINTETBEN

A'

KÉT HAZA 'S KÜLFÖLD

HÍRLEVELEIBŐL

SZERKESZTI 'S

ÉRTESÍTŐ TOLDALÉKKAL

KIADJA

HELMECZY MIHÁLY.

1835

Negyedik évi folyamata' második fele.

P E S T E N,

ESZTERGAMI K. DEIMEL JÓZSEF NYOMTATÓ-INTÉZETÉBEN.

(A' papi nevendékház ellenében.)

1835.

Hazádnak és az Emberiségnek ólj!
Tiszteld a' Szépet, Jót, Igazat, Valót.

A' külföldi betűöntő pontatlansága miatt, ki (ámbar kellő időben rendeltettek meg, a' Jelenkor szerkesztősége által írott szerződésnél fogva kivántatott, új betűk) mindeddig elkésett ígérését teljesíteni, — kénytelen az alulirt nyomtató intézet egyformaság végett is az új betűk érkezéséig néhány számot az első félévi betűkkel adni; miért is a' Jelenkor minden rendű 's t. cz. Előfizetőitől 's a' két Haza Olvasó Egyetemétől engedelmért esedezni bátor

BEINEL könyvnyomtató Intézete.

F o
czel
rint
mán
tato
rás
pedi
taná
kanc
conc
sökt
Prón
biró
roly
nél
ra D
ben
intéz
vid k
ki é
nem
véne
ván,
ván,
a' ko
már
pes v
's na
példa
nosita
tek az
sült á
keig:
ftot 2
2476
tünöb
adom
lakos
megy
ebben
vala,
állasa
gé ne
tékon
házza

J E L E N K Ö R.

53. szám

Pest, szombat julius 4^{kén}

1835.

Foglalat: Magyarország'ot (kinevezések; nógrádi u követ; győri kórház; Wimmer és Milos hg.). Ausztria (katonai tisztváltások.). Anglia (Laidlaw orvos; angol-spanyol segítség; Brougham nyugpénze; sajtószabadság becsülése; Hardy és a' megvesztegetés; parlamenti ülések.). Franciaország (Puyraveau; du Perré határozatai; pairszéki ülések.). Spanyolország (új ministerium; carlisták megveretnek; Zumalacarreguy sebet kap.). Olaszország. Görögország. Törökország.

MAGYAR-ERDÉLYORSZÁG és SZERVIA.

Ó cs. kir. fölsége a' magyar kir. udv. kancellariához intézett legfensőbb határozata szerint Vizkelety Mihály budai kerületi fő tartomány-biztos magyar kir. tanácsnokká méltóztatott kinevezni.

Ó cs. kir. fölsége gróf Nyáry Rudolfot kamarássá; június 9iki legfensőbb határozata szerint pedig Szentgyörgyi Imrének erdélyi kormányzéki tanácsnokká lett kineveztetésével az erdélyi udv. kancellariánál megürült titoknokságra Jancsó Imre concipistát méltóztatott kinevezni.

Tek. Nógrád RRei közelebb tartott közgyűlésekben, országgyűlési követségérül lemondott Prónay János ur helyébe Kubinyi Ferencz főszolgabíró urat választák el képviselőjökül.

Az erdélyi udv. Kancellaria Gebbel Károly előmozdításával az erdélyi kormányzék-nél megürült jegyzőkönyv-hivatali igazgatóság-ra Donáth Lajos alprotokollistát nevezte ki.

Nagy-Győr bül; Miután a' már most 4dik évben legkivánatosb előmenettel létező győri szegényi intézetről értesítő első és 2dik évi tudósítás e' lapokban rövid kivonatban közöltetett, illő annak 3dik azaz 1834-iki évéről is ez uton édes hazánk eleibe terjesztetnie nem csak érdemlett méltánylatául ama' buzgó törekvének, melly e' valóban üdvös intézetet életre hozván, 's azt jelenleg is állandó fönlétet ígérőleg ápolván, több száz szegény embertársunk gyámolítására 's a' koldulás teljes eltörlesztése eszközésén fölül, egy már rég ohajtvá ohajtott árva-nevelő intézetet is képes volt alapítani e' városban; hanem más városink 's nagyobb községink némi ébresztésökül is, hogy e' példaként mindnyájon hasonló jóltevő intézeteket honosítani siemsenek kebelökben. E' tudósítás szerint tettek az összesen említett szegényi intézet, 's a' vele egyesült árvaház bevételei, 1833 aug. 1jétől, 1834 jul. 31-keig: 21,014 ftot 51 krt. v. cz. a' kiadások pedig 18,538 ftot 24 krt. v. cz; maradt tehát a' következő évre 2476 for. 27 kr. v. cz. A' jövedelmek sorában legkitünőbb azon 10,009 fnyi tétel, melly önkénytes havi adományokból gyűlvén össze, világos tanujele a' győri lakosok, de főleg mélt. Juránics Antal ur, győri megyés püspök ur (ki valamint az előbbi években, ugy ebben is 600 v. ftot szegényi gyámolításra adni kegyes vala, 's a' helybeli t. káptalan, melly az intézet főállása óta 1200 v. ftal járul ahoz évenként;) soha eléggé nem magasztalható emberszeretetük' és példás jétekonyságuknak. Jeles sommák találtnak az árvaházra szánt ajándékok közt is, névszerint n. Wag-

ner Mihály, fölszentelt püspök, győri kanonok, 's cs. kir. udvari plébanos uré 250 v. for. (ki szinte annyival kegyeskedett fölsegélni a' szegényi intézetet is) t. Győr vármegye RRdeis: 150 v. frt; egy nevét elhallgató asszonyságé 100 frt; Téhely János Győr városi másod szónoké 50 frt. st. A' rendesen gyámolított szegények száma 340, kik közt 12,225 for. osztatott ki, ezenkívül kaptak a' vándorló mesterlegények 326 ftot 58 krt; árvai tartásra és nevelésre pedig, mellyek közül mintegy ötvenen egyes lakosokhoz vannak kiadva, 's 12fen az árvaházban neveltetnek, fordított 3984 for. 42 kr. — Nem hagyhatni végre említettlenül ezen intézet előhaladása 's gyökerültének amaz örvendetes jelét, hogy gyümölcsöző pénzalapja, a' tavalyihoz képest megint 1112 v. ftal, 's így 1831től, mint ujja alakulta idejétől kezdve, összesen 10,796 ftal 38 kral gyarapodván, már mostan 86,532 v. fra növekedett; mi magában is elég biztositéket látszik nyújtani arra, hogy talán nincs már igen távol azon idő, mellyben az magát ön erejéből, vagy legalább a' közönség kevesebb áldozatival föntartani képes leend.

A' Hamburgi Correspondentben következőt olvashatni: „Wimmer, Pozsony vgyében modori evang. lelkész 's jeles geograph Milos hgnek egy általa készített, illy czimú munkát küldvén: „Rajzolatok Törökországból“ a' fejdelem megköszönő irást bocsátott a' szerzőhöz, melly alkalommal Roda Demeter a' fejdelem ügyviselője, a' fejdelem arczképével ékesített aranyszelenczét nyújtott neki által; Davidovics ur pedig a' herczeg derék statustitoknoka dolgozik a' munka szerb és bolgár nyelvre tételén. Milos hg. levele Wimmer urhoz így szól: „„Posarevacz, maj. $\frac{5}{12}$ 1835. Tiszteletes ur! Önnek f. évjan. Gról szóló levelét örömmel olvastam. Soraiban nemcsak egy fölvilágosult pap nemes lelki tulajdonaira 's a' keresztényiség buzgó tisztelőjére találtam, hanem őszinte emberbaráti egyenes lelküségre, 's írói jeles tehetségre is. Boldog az ilyen ember lélekismérete, 's még boldogabb azon község, mellynek ilyen lelkésze van! Mi Önnek derék munkáját: „Az európai Törökország“ illeti, embereimnek adtam azt által, lefordításra, 's nem sokára mind szerb, mind bolgár nyelven meg fog az jelenni sajtó-intézetemben, 's így egész Szerviában és Bulgáriában elterjedni. Egyébirant köszönöm Önnek szerencsekívánatit, mellyeket fenmagasztalt irományában hozzám intézett, 's midőn bizonyítom, hogy Ön nem fog soha emlékezetemből kiesni, van szeren-

csém maradni Tiszteletességed kész jóakarója Obrenowics Milos Szervia fejedelme." —

Homonnán Zemplényben egy casinói egyesület szerkesztetett össze 's majus 2-ikén nyitattott meg. —

AUSZTRIA.

Ó cs. kir. Főlsége június 12iki legfensőbb kéziratára szerint az eddig Radossevicz nevet viselt sorozred tulajdonosává Leopold főhget, Rajner cs. kir. főhg. legidősb fiját; másod tulajdonosává pedig Woeber Antal gen. őrnagyot méltóztatott kinevezni. Ugyanaz napi legfensőbb határozata szerint ó Főlsége az udvari főhaditanácsához két alelnököt rendelvén, e' hivatalokra hg. Hohenlohe-Langenburg Gusztáv, és b. Prohaska Ferencz Adolf altábornagyokat nevezte ki. — Zanini Péter a' 47ik sz. gr. Kinsky sorozred ezredese pedig az udv. haditanácsához alkalmaztatva, gen. őrnagyságra emeltetett. — Mihalievits Mihály altábornagy, ki eddig az udv. haditanács tagja volt, szinte ó főlsége legfensőbb határozata szerint, Budára rendeltetett osztálynokul. Ezen kívül a' cs. kir. hadseregnél közelebb még köv. tisztváltozások történtek: Fitzgerald Simon altábornagy 's eddig Péterváradon volt várparancsnok prágai várparancsnokká, 's helyébe Péterváradra Mesemacze József altábornagy és osztálynok rendeltetett. — Előléptek és pedig generalőrnagyságra: b. Haynau Gyula ezredes a' gr. Nugent 30 sz. sorozredtől; ezredességre következő alezredesek: Krieglstein Herman a' 4 sz. császárdzsidásoktól a' 10 számú gr. Mazzuchelli sorozrednél mint főparancsnoksági segéd Morvában; Benko János a' első bántági határszéli ezrednél; Fröhlich Károly az első oláh határszéli ezredtől a' bródi határszéli ezrednél; Koester György a' német-bántági határszéliektől a' szluini határszéli ezrednél; Moga János, b. Bakonyi 33 sz. sorozredtől, Ferencz Károly főhg 52 sz. sorozrednél; b. Jovich István a' szluini határszéliektől a' pétervárad hat. ezrednél; b. Wardener August, b. Bianchi 63. sz. sorozrednél; és gróf Halfer Ferencz a' sardiniiai huszároktól a' württembergi huszároknál; — alezredességre következő őrnagyok: Hayeck János Erneszt, gr. Bellegarde tábornagy segéde; Radochay Miklós a' licani határőri ezredtől az első bántági határőri ezredhez; Csákó Ferencz az első székely határőri ezredtől a' németbántági határőri ezrednél; Aller József a' pétervárad határőri ezrednél; Poppovich Gábor a' szluini határőri ezrednél; Seidel János, b. Bianchi 63 sz. sorozrednél; Montluisant Bruno, gr. Rothkirch 12 sz. sorozrednél; b. Biader Vilmos, Luxem 27 sz. sorozrednél; Knöhr József az ogulini határőri ezredtől, Károly Ferd. főhg 51 sz. sorozrednél mint főparancsnoki segéd Zágrábban; b. Strachwitz Károly a' fő szállásmesteri kartól b. Minutillo 3 sz. drag. ezrednél; hg Liechtenstein Ferencz a' Liechtenstein-huszároktól a' sardiniiai huszároknál, és Bordini András fregát-kapitány; — őrnagyságra következő gyalog és lovas kapitányok: Smagalski Ferencz, gróf Rothkirch sorozrednél; Mathei Márk, Luxem sorozrednél; b. Eckhardt Károly, a' Nostitz könnyűlovagoknál; Götz Keresztván, b. Bianchi 63 sz. sorozredtől b. Bertholetti 15 sz. sorozrednél; gr. Hadik Gusztáv a' Württemberg-huszároktól a' Liechtenstein-huszároknál; Kubu János a' főszállásmesteri karnál; Kegeln

Ferencz a' pioniertestületnél; Marsich József korvett-kapitány, és Throner Ferencz a' szekerezési testületnél. Nyugalmasztattak: altábornagy és prágai várparancsnok Marziani Ferencz hadi-tárnoki címzettel és nyugpénzzel; — alezredes: b. Harold Henrik a' Luxem sorozredtől, és Seriba Vilmos a' Rothkirch sorozredtől, mind a' ketten ezredesi címzettel; továbbá Reszich Miklós a' varasd-körösi határszéli ezredtől; — őrnagy: Csollich Ferdinand és Zalár István a' b. Wacquant 62 sz. sorozredtől; — kapitány: Ortner Sebestyén a' mantuai várórségi patt.-kerülettől és Marenich Mátyás a' varasd-körösi határszéli ezredtől őrnagy címzettel és nyugpénzzel; Wagenheim Ádám a' Deutschmeister-sorozredtől; Ronzoni János a' Haugwitz 38 sz. sorozredtől; Hölser Károly a' Richter 14 sz. sorozredtől; Ellinger Károly, b. Spiegel vasas ezredtől és Zarda József a' 6 sz. könnyűlovag-ezredtől, valamennyin őrnagy címzettel. Chaudelot Gyéza nyug. gen. őrnagy az Erzsébet-Terézi alapítvány-intézetbe küldetett. Kül rendeket 's azok viselésire legfensőbb engedelmet nyertek: gróf Ceccopieri Ferd. altábornagy a' württembergi kir. Fridrik —, és Baden-Zähringi oroszán-rend nkeresztjét; b. Neu András ezredes a' Hess nhgségi Lajos-rend másod osztályi közép keresztjét; gr. Einsiedl Károly kapitány a' porosz kir. Johannita-rend, és Pöschl Károly főhadnagy a' Parma hségi Const. sz. György-rend kiz keresztjét.

ANGLIA.

Laidlaw ur, egyike az aegyptusi basa orvosinak vala első, ki olly szerencsésen gyógyított meg nem rég több dögmirigyest, 's az által híres nevet szerze magának. Ő azelőtt sebész volt a' middlessexi kórházban, hol magát buzgó kötelességteljesítés által tünteté ki. — Londonban jun. 18. azon hir terjedt el, hogy az öreg Cobbett az örök ellenző tag, 's nagy számú ember, ugyanazon nap reggelén Farnhamben meghalt. — A' Courier szerint sok kötelezvény a' spanyol királyné számára szállítandó fegyver és hadiszer iránt 10 nap mulva egészen fogteljesítetni. Mint mondják a' kormány már 80,000 puskát rakatott hajóra a' királyné számára, 's még többet készül oda szállítani. Annak megmutatására, mikép gondolkoznak az angol ministeri lapok Spanyolország állapotjáról 's a' beavatkozásról, főleg a' Globe véleményét említjük. E' lap azt hiszi, hogy a' száraz földön sem úgy gondolkodnak a' spanyol ügyekről mint a' londoni magas toryk, kiknek véleményökben maga Wellingtonhg sem osztozik. E' hiedelmét a' Globe így fejezi ki: „Mindazon agnói rettegősködés 's intés daczára, melyet az Allg. Ztg. itt ott a' francia és angol kapinettekhez intézget, még is igen örülnének a' szárazföldön mindegy olyas közbenjárásnak, vagy beavatkozásnak, mely által a' félszigeten semmi rozabb nem létesülne, mint constitutionalis monarchia (alkotmányos egyfőség). — Az angol beavatkozásra nézve pedig a' spanyol ügyekbe megjegyzi egy londoni levelező, hogy a' kormány mindegy himezés

nélkül kimondja; mikép az idegen ujoncz-fogadásról szóló parancsot egyenesen 's különösen II. Izabella királyné támogatására bocsátá ki. E' nyilvános lépést Wellington hg. nem várta.

A' felső házban jun. 12kén Brougham lord azon körülménythozászóba, hogy szemére lobbantgatják az ő 5000 ft stges nyugpénzét. „En, úgy mond, e' nyugpénzt nem azért húzom, hogy kanczellár voltam, hanem azért, mert annál tetemesb jövedelemről mondtam le, midőn kanczellárrá lettem. Örömet szavuknál fognám azokat, kik a' sokkal tetemesb fölaldozott jövedelem kárpótlását annyira irigylik tölem, 's ha ezen takarékos urak törvényjavaslatot hozandának be, melly által megszabadulok azon helyzetből, melly engem az ügyvédi gyakorlástól tartóztat, 's azt gátolja; ha olly törvényjavaslatot terjesztnek elő, melly által ő lordságok házából elbocsáttatom, ('s ezzel én senkit nem akarok megbántani, mert én igen ohajtom ő lordságok tiszteletét megnyerni, noha ebben még nem messze juthattam) ha mondom illy nemű törvényjavaslat terjesztetik elő: én leszek első, ki azt támogatni fogom, 's mindent elkövetendek létesülésére. Azon személyek, kik nyugpénzem ellen panaszkodnak, épen azok, kik, midőn én Peel ministeriumának azon ajánlást tetém, hogy a' kincstári első bíróság igen terhes hivatalát díjtalan elvállalom, kiáltozásaik által arra bírtanak, hogy ajánlásomat visszavegyem. Én akkor azt mondam: Vigyázzatok, ugyan ezek lesznek az elsők, kik az iránt panaszkodni fognak, hogy nyugpénzt húzok. Az meg is történt. A' mit most tesztek, az teljesen önkényleg történik; a' jelen ülésben 52 napon intéztem a' ház bíráskodó munkásságát (a' skótziai feljebbvitelék ügyében) 's az ülések naponta hat hét óráig tartottak. Nem ingyen húzta tete hát a' nyugpénzt. — Az alsó házban jun. 17kén kérdezte Thornley ur a' belügyek titoknokától: valljon a' wolverhamptoni nyugtalanságok nyomozásárák üldött biztosság kész e már a' tudósítással, 's melly napon várhatná annak benyújtását? J. Russel felele: „Sir Fr. Roe azt mondotta, hogy a' tudósítás 8 nap előtt el nem készülhet. Többire semmi ellenvetésem az iránt, hogy az egész terjedelmében közöltessék a' házzal.“ Sir R. Peel némi kérdésére jelenté J. Russel lord, hogy jun. 22kén a' biztossággá válendő házban előterjesztendi a' testület-javítást tárgyazó törvényjavaslatát, 's egyszersmind ohajlja, hogy vitája félben szakasztás nélkül haladjon. Mihez képest megkéri azen tagokat, kik e' napra indítványokat jelentettek, hogy e' fontos és sürgetős nagy rendszabály tekintetéből azokat továbbra halasszák. A' felső ház e' napi vitája semmi érdekest nem nyujta. —

A' királyi törvényszék (kingsbench) ülésében jun. 16kán jelenté a' főügyész, hogy ő meg van bízva büntető (criminelle) vádat emelni az Albion hirlap szerkesztőji és kiadóji ellen bizonyos becsületsértő megtámadás végett Palmerston lord ellen. A' ns lord ugyan eltüri, ha az ő viselete mint miniszteré és statusférfiué a' legnagyobb szabadlelkűséggel nyilvánosan megrostáltatik; de magányos becsülete megtámadtatására, melly által olly hiba miatt terheltetik, melly őt 's azon kormányt, mellyhez tartozik, meggyalázná, teljességgel nem hallgathat. A' főügyész elolvasá erre az Albion kérdéses cikkelyét, mellyben így szól az: A' város nyugoti részében (Westende) igen beszélnek arról, hogy bizonyos nemes lord külső statuspapirosokkal kereskedett, 's az utolsó fizetésnapon ügyviselője 30 ezer ft. sterlinggel maradt adós. Ezen ns lord az ország minden lakosai közül épen az, kitől legkevesebé kellene várni, hogy szédelgésekkel foglalkozzék külső statuspapirosokban. Azonban ugymond az Albion, már több reggeli lap is figyelmeztete arra, mi politikátlan-ság, jószágtalan személyeket fontos és magas felelősségű status-hivatalokkal felruházni. Ezután felolvasá a' főügyész Palmerston lord esküvéses nyilatkozványát, hogy ő soha akár közvetve akár közvetlenül statuspapiros-kereskedéssel nem foglalkozott, 's hogy az egész ujságcikkely csupa rágalom, melly oda czéloz hogy koronaministeri helyzetének árson. Palmerston lord ügyésze által az ujság kiadóját felszólította: huzná mondását vissza, de híjában. Másodsor is felszólította: nyilvánítaná határozottan, valljon a' cikkelyében kijelelt nemes lord alatt a' mostani külső status-titkárt kell e érteni vagy sem? de a' kiadó mellőző választ adott. Erre Palmerston lord a' teljes törvény utját választotta, 's a' főügyvéd indítványára az Albion a' királyi törvényszék elibe idézteték.

Hardy ur indítványa, mellyel a' követválasztásoknál a' megvesztegetést akarja eltörlelni, következő határozásokat foglal magában. 1.) A' ki megvesztegetés által valamely személy megválasztásra segédkezet nyujt, 500 fontnyi bírságot fizet, 's ha kir. hivatalbeli, 1000 fontnyit. A' ki megvesztegetés által magának szózatot nyer, vagy nyerni keres, minden illynemű vétéséért 100 ft sterlinget fizet. A' ki valamely választónak idővesztéség vagy költség fejében valamit fizet, vagy pedig a' szavazásért ételt italt ad, 50 font sterlinget fizet. A' ki szózatáért valamit elfogad, 50 fontot fizet. A' ki valamely választót fenyeget, hogy szavazásra bírja, vagy szavazástól visszatartsa, 50 fontot fizet. Minden megválasztás után járó, vagy ennek ügyviselője, a' ki pártja választójinak valamely szalagot, vagy más kitüntető jelet ad, 10 fontot fi-

zet. Minden, kikárpótlásul idővesztés vagy költségi cím alatt valamit elfogad, és szalagot vagy más egyéb kijelölést hord, elveszti szövegét. Minden, ki ezen birságok egyikébe esik, elfogatik, 's mindaddig tartatik fogva, míg megfizet." — A' rendszabály igen helyes, csak elfogadja a' ház. Az alsóház jun. 15ki üléséből, midőn a' testület-javítási törvényjavaslat másodszor olvastatott fel, következő érdekes nyilatkozásokat közlünk: Inglis R. mondá, ő ugyan a' javaslat másodszori felolvasatását ellenzeni nem akarja, de ellenmond általányosságának; minthogy az valamennyi testületre terjed. Véleménye szerint van ugyan a' háznak joga a' testületekben a' rossz igazgatást megbüntetni, de nincs fölhatalmazva eddig hibátlan viseletű hatósági testületeket elrontani. Ennek ellenmondott Stanley lord. A' parlament, megjegyzi ő, bizonyosan bír azon joggal, hogy a' jelenlévőhöz hasonló rendszabályt létesítsen; valamint reményli is, hogy e' javaslat másodszori felolvasatása nem csak minden ellenzés de minden egyes pontok fölötti vitázat nélkül is keresztül fog menni. Magas örömmel telik el, hogy azon kormányférfiak, kikkel olyan sokáig együtt dolgozott, most e' törvényt előhozták, mellyet ő fővonalban támogatni kész. (Halljuk! Halljuk!) A' nemes lord javalja, hogy a' választási jog mind azon polgárra terjesztessék ki, a' ki három év óta fizet adót, mert ezek hosszas lakásuk által eléggé kimutatták részvételüket a' város ügye iránt, holott a' tíz fontosak (a' parlamenti választók) lakásukat gyakran változtatják. Mi a' szavazás módját illeti, ohajtja, hogy a' nyilvános szavazás rendszere jobban biztosíttassék, mint az e' javaslatban előadatik. A' fő ügyész azt gördíté ellen, hogy a' választási jegyzékeket a' választók aláírják. Stanley lord: „Igen, de azok csak a' bíró által vizsgáltnak meg, több vizsgálat alá azonban nem jönnek, ez pedig inkább titkos mint nyilvános szavazás lenne.“ (halljuk!) Stanley lord továbbá a' hatósági tanácsnak minden 3dik évben szándéklott megújittatása ellen van, 's inkább azt javasolja, hogy a' választások minden hat évben történjenek; végre azt is, hogy a' városok általjában kerületekre osztassanak, nem pedig, mint a' javaslat kívánja, csupán a' 25 ezer lélekből állók, mi alig terjedne 20 városra Angliában. Grote ur, London egyik radical követe ellenben évenkénti választást kívánt, hogy a' nép ellenőrség annál biztosabb legyen; továbbá azt ohajtja, hogy a' hatósági tanácsnokok száma felényire szállíttassék, mivel azok nagy száma a' test illedelmének 's tanácskozási nyugalmanak igen könnyen árthatna; kívánja továbbá, hogy az alapítványok gondviselői felelőség alá vettessenek, 's hogy az olyan tisztviselő,

ki elégületlenséget okoz, elmozdítottassék. Sir Robert Peel nyilvánítá hogy ugyanazon okok mellyeknél fogvást a' javaslatot előterjesztetni nem ellenzé, birják most is őt arra, hogy a' másod felolvasásnak sem szándéka gátot vetni. Angliában a' nagy városok mostani állapotja olyan, hogy a' nyugalom és csönd helyreállíttatása miatt gyakran a' katonaságot kell felszólítani, Azon rendszabály, melly a' városok helyesb igazgatását 's hatékonyabb rendészetét állapítja meg, teljes támogatást érdemel. Mi a' választási jogot, a' választás határnapjait 's a' községi tanács megválasztatása módját illeti, arra nézve fentartja magának, hogy a' biztosság előtt mondja ki nézetét. Az első pontra nézve azonban, mióta e' javaslat behozatott, megmásította nézetét 's osztozik a' nemes lord (Russell) meggyőződésében, hogy tanácsosb a' háromévi adófizetést alapul venni, mint a' tízfontadót. Legalább ezzel az tisztelettel, hogy a' hatósági választások minden politikától mentek fognak maradni. A' választási határnapokra nézve Stanley lord javaslatát (hat év) valódi jobbításnak nézi; (halljuk!) a' hatósági tanács megválasztására pedig, úgy hiszi, minden esetre szükséges valami határozás, például hogy tízfont adót fizessen 's a' t. — legalább 's különösen a' bíróra nézve, ki egyszerűs mind megyei tisztviselő, 's a' megyei hatóságokkal gyakran levelez, 's azokkal egy fokozatban áll. (halljuk!) Végre Russel lord szóla meg, 's örömet jelenté azon tetszésen, mellyel a' ház az általa behozott javaslatot fogadá. Mi a' megindított módosításokat illeti, tisztel ugyan minden olyan intést, melly az igen tiszt baronettől Peeltől vagy nemes barátjától (Stanleytől) jó, de úgy hiszi, hogy e' módosítások a' javaslatnak hasznosak nem lesznek. Minden bizonytal a' javaslat egyes pontjainak a' biztosságban szoros meghányás alá kell jutniok. E' nyugalmas vitára a' második felolvasás következett. — A' parlamenti tanácskozások jun. 17én 's 18án egész a' posta elindultáig minden érdek nélkül voltak. —

FRANCZIAORSZÁG.

A' National szerint Audry de Puyraveau urat, mezei jószágára érkeztek egyhangu vonzalommal fogadák a' környékbeli lakosok. E' községek egyszerűs mind a' pairkamara által rá rótt birságot is mégtávollétében megajánlották. A' Moniteur szerint a' király Duperré tengerügyminister javaslatára ezeket határozta: 1) 100 ezer frank fizetessék díj gyanánt azon francziav. külföldi tengerészeknek kik az elveszettnek hitt Lilloise hajó legénységét, melly Blossville hajóhadnagy alatt Island és Grönland partjai felé küldetett, akár egészben akár részenként visszahozták; 2) A' test szolgálat fontosságához illő arányban állandó jutalmat nyerjenek azok, kik legújabb határozott hírt tudnak adni,

vagy F
tozó p
rezhetr
Toulon
séges r
nek m
mozdít
bizony
rön min
meg. A
A' pair
ha birn
A'
szeleg,
szék ül
vitettek
désekre
állíták,
ték el
még az
ra ügy
jen; de
szót mo
vétek n
viselni.
lényt m
én vére
hettek
akart s
tott vé
erővel
szakosa
te maga
politik
fölugro
hatóság
rier 's
nyos Pl
lottak v
ze a' p
han 's v
sék tov
dítvány
log tehá
A'
tettük P
delem gy
tak ellen
ben, mit
vádltak
hatnak r
valamen
csak úgy
a' dolgot
niök sza
mészetes

vagy Franciaországnak az ezen expedícióhoz tartozó papirosokat 's egyéb készüléket megszerzhethetnek. — A' Temps hiedelme szerint, Rigny ur Toulonba 's onnan Algerba menend, hogy szükséges rendszabályokat tegyen, 's az idegen seregnek minél előbb spanyol földre szállíttatását előmozdítsa. Ugyancsak a' Temps és más lapokból is bizonyos, hogy a' pairség sorai ritkulnak 's a' pörön mind inkább kevesebb kevesebb pair jelenik meg. A' névfölszólításkor egyszerre öt hiányzott. A' pairség hihetőleg örömet szabadulna e' pörtül, ha birna, de már nincsen hatalmában. —

A' parlamenti költség-ajánlás ezidén összegeleg, 1,065,739,700 frankra megyen. A' pairszék ülésébe jun. 10én a' vádlottak egyedfélőrákor vitettek'sk ösztöttük 5uj semiképs emakart a' tett kérdésekre felelni. Bizonyos Lange nevű vádlotról azt állíták, hogy a' sz. Nizieri harangos toronyba fogták el negyed magával, 's midőn elfogták, puskája még azon meleg volt. Az elnök mindenkép arra ügykezett a' vádlottat beszélni, hogy feleljen; de ő következőleg nyilatkozék: „Csak egy szót mondok, én 14 hónapos börtönt szenvedtem vétek nélkül, 's igras elítélést is férfiasan el fogom viselni.“ Ezután bizonyos vérrel szennyezett mellényt mutattak neki, mire ő azt mondá: „az az én vérem.“ (Élénk benyomás) Egyebet nem vehettek ki belőle. Bizonyos Débier vádlott nem akart szinte felelni, 's midőn az általa választott védelmezőt (Thibeau-deau-t) megtagadák tőle, erővel el akart távozni, de a' nemzeti örök erőszakosan visszatarták 's ő kétségbe esten védte magát. „Üssetek, kiálta, de én nem akarok politikai ellenségim jelenlétében maradni. Erre fölgrött a' felső padokra, 's az utána mászott hatósági örökkel sokáig küzdött, míg végre Carrier 's más vádtársai által lecsilapított. Bizonyos Ploque ügyvéd, Margot és Huguet vádlottak védelmezője azon indítványt tevő: végezze a' pairszék azt, hogy csak ellenmondási alakban 's valamennyi vádlott jelenlétében folytatassék tovább a' pör. A' főügyész ellenzé az indítványt, melly a' pört lehetlenné tenné. A' do-log tehát elhatározó forduláson van. —

A' pairszék ülésében jun. 19kén mint említettük Ploque ügyvéd azon indítványt tevő védelem gyanánt, hogy íteltessenek meg a' vádlottak ellenmondási úton valamennyi vádlottjelenlétében, mit a' fő ügyész tüzesen ellenze mondván, hogy a' vádlottak védelme teljesen szabad, mert választhatnak maguknak védelmezőket Franciaország valamennyi ügyvédek közül. Igen, de a' vádlottakat csak úgy védhetni teljesen, ha védeáiknek magát a' dolgot, a' felkelést, 's a' felkelés okát védenők szabad; azt pedig közönséges ügyvéd természetesen nem teheti, mert a' respublicát a' mo-

narchia ellen kellene védnie. Minthogy Ploque ur indítványa nem fogadtatott el, ő e' törvénytelen pörlésmódnak ellenmondott, 's minden további védelemről lemondott. —

SPANYOLORSZÁG.

A' spanyol ministerium elhatározólag megállapított Toreno a' kormány elnöke és külügyi minister. Marquis las Amarillas (d. Pedro Giron) gen. Valdes helyett hadminister. Mendizabal, ki d. Pedronak az expedíció alkalmakor, valamint legközelebb is a' portugáli királynénak finanzia főügyviselője volt 's jelenleg is Angliában tartózkodik, Toreno helyébe pénzügy-ministernek van meghiva, 's miglen megérkezik, Toreno viselendi hivatalát. Garcia Herrerros igazsági, gen. Alava (eddig londoni követ) tengeri, és Guerra belügyi ministerek. A' nép Madritban csöndes. Mi a' hadi híreket illeti, jun. 20kán következőleg közlik a' parisi lapok: Telegraphi jelentés szerint Zumalacarreguy jun. 16kán jobb czombján kemény sebet kapott, melly miatt a' fővezérséget másra (Erasora) kelle binnia, magát pedig orvosi ápolás végett Durangoba vitetni. 18kán a' carlosiak még folyvást ostromlák Bilbaot. Valdes közeledik a' városhoz annak védelmére. Az őrsereg 5 ezer főre megy, de mindgyárt az ostromlás hírére 2 francia hajó indult el st Sebastianba, hogy onnét is segéd csapatokat szállítson. A' carlosiak jun. 14kén kezdék legélénkebben lődözni a' várost 9 álgyból, de délutáni 2 órákor egyszerre főlhagytak vele. Nem tudni, Valdes közeledése okozta e' ezen megszűnést, vagy talán más közbe jött történet. Mondják, d. Carlos maga is jelen volt az ostromlásnál. Egyébiránt Valdes akkor Vitoriánál állott 20 ezer emberrel. A' Sentinelle des Pyrenées ehöz azon fontos hírt adja, hogy Iriarte osztálynok, ki ugyan ez idő tájban Vitoriánál tartózkodott, megértvén, hogy e' város ellen is tetemes számú ellenség közeledik 's 7 álgjut hoz magával ostromlásul, kiindult ellenök 's a' lovassággal rájuk ütven igen fényes győzödelmet nyert. Az Election szerint ez ütközet Penacerradánál jun. 16kán történt, 's a' carlosiak 800 embert veszének holtban és sebesültben, és minden álgjujokat. Magányos levelek e' veszteségen kívül a' kir. seregek hatalmába került carlosita foglyok számát 3—4000re teszik. Ez igen kedvező fordulat lenne a' királyné sergeire nézve, főkép azon körülménynél fogva, hogy ez ütközetben a' carlosiak száma jóval nagyobb volt a' győzödelmet nyertekénél. — Saragossából jött hírek szerint Merinonak is egész serege tönkre veretett, 's ő maga csak nagy ügyvel bajjal vergődhetett ismét a' hegyiségbe vissza. Ez ütközet jun. 3kán történt; a' győztes kir. seregeket Mir

ezredes vezérlé. — Badajoz vidékén a városi katonák egy portugáli szerzetes guerilla-vezért fogtak el, ki összegyűjtött migueli és carlosi kalózzal már régidő óta rettegte az ottani vidékbeli lakosokat.

Telegraph által vett legujabb jelentésnél fogva: Bilbao június 19ikén esti 9 órakor még folyvást védelmezé magát; a carlosiak ostromtűze pedig csilapodni kezdé. Valdes még ekkor sem érkezett meg a várva várt segedelem-hozással. Az angolok mind kiköltöztek Bilbaoból, a francziák közül egy sem; mi nem alap nélkül azon titkos értekezés következtében látszik történni, melyet június 14kén a bilbaoi francia consul és Zumalacarréguy a carlosi tábornoknál egymással tartottanak. — Mint hírlik Zugarramurdi, ki minapában Elisondót odahagyván francia földre ment által, ezóta pedig újra visszajött, Pamploban hadi törvényszék elibe idéztetett, 's halálra ítéltetett. Gen. Oraa szinte hivatalát vesztené, mert gyanuban van, hogy az ellenséggel kéz alatt egyre munkál.

OLASZORSZÁG.

A szentséges atya rendelést bocsátott ki, mellyben elismértetik, hogy a Congregazione dei Riti által tiszteletre méltónak nyilvánított Francesco di S. Antonio, születésre Nápoly királyságbeli életében a fő sarkalatos erényeket igen gyakorlotta. Azonban nem bizonyos még, mikor fog szentté hirdettetése a sz. Péter egyházában megtörténni. —

GÖRÖGORSZÁG.

Triestből jun. 13ról így irnak: „Tegnap azon hir terjedt el itten, ő fölsége Ottó király azzal kezdé meg uralkodását, hogy egészen görög ministereket nevezett ki az eddigi németek helyett, 's nemzeti gyűlést hitt össze. A' hir kütfőjére nem akadhaték. Annyi bizonyos, hogy Ottó királynak székfoglalását előző héten az új uralkodás hasonló kezdete igen kívántaték, 's mint reménylett rendszabály biztosan ki is mondaték. Az e tárgyban vett levelek azon fontos körülményre építék várakozásikat, hogy mind azon ideig sem Armansperg gróf, sem a' diplomatai kar bármelleyik tagja mit sem tudott Ottó király szándékáról Armansperg gróf maradása iránt. Épen ezen pillanatban jelentenek két görög lohogóju hajót, mellyek a' görög partokról kedvező széllel 9—10 nap alatt jöhettek, 's mellyek levelei a' feszült várakozást e'tekintetben tán ki-elégiteadik, mellyben a' kandi elmék az athenai bírekre nézve egy hét óta tartatnak.“ —

Athenéből jun. 6ról jelentetik, hogy jun. 1jén csakugyan nagy pompával történt meg i.

Ottó görögök királya székfoglalása. Reggel általad a' kormánytság az országlást, 's ez alkalommal a' kormánytság elnöke Armansperg gróf illő beszédet tartott. A' király méltósággal teljesen válaszolt, végül a' kormánytság mindenik tagját vitéz rende nagy keresztével ajándékozta meg. Ezután a' Sz. Irene egyházban Teudeum tartatott, mellyen a' diplomatai kar, az ausztriai, angol, francia és orosz ott fekvő hajóhad-osztályok admiráljai 's parancsnokai is jelen voltak. Jun. 2kán és 3án nyilvános népjátékok tartattak, mellyeken maga a' király osztá ki a' futásban, ugrásban és löversenyben nyert jutalmakat. A' király első határozása az volt, hogy Armansperg grótot a' kormánytság eddigi elnökét országkancellárnak nevezze ki 40,000 drachma fizetéssel és szabad szállással, azután pedig csupa görögből katonai segédsegget alkotott magának. Jun. 1jén estve az elitelt politikai rabokat ugymint Kolokotronit és Plaputast szabadságba helyezé, Kolokotroni öregebb fiját pedig ezredesnek nevezte ki. Szóval a' király a' kormányt eddig görög szellemben kezdte meg. —

TÖRÖKORSZÁG.

A' szultán 2dik leánya is férjhez szándékozik, de még az előkészületekkel foglalatokodnak. A' szultán mindenben javítani törekszik az ország állapotját, mit több hasznos intézet fölállítása bizonyít. Így nem rég Besiktasban nagy-szerű kézműiskolát emelt. — A' Moniteur Otoman hosszú cikkelyt közöl azon rendszabályokra nézve, mellyeket a' porta a' dögmirigy ellen tett most; legalaposabb szemrehányása volt eddig a' művelt Európának Törökország ellen, hogy minden helyes rendszabályt elmulasztott, melly által a' dögmirigy terjedését saját keblében meggátolhatta volna, 's így a' vele közlekedő országok folyvást ki valának ragályi veszélynek téve. Ezen, vesztegintézetektől idegenkedésnek egy fő oka némelly vallászikkelly fonák magyarázata (fatalismus). Azonban a' nép mind inkább simul azon gondolathoz, hogy a' dögmirigy ellen csakugyan kell valami ovó rendszabályokat tenni. A' szultán, mihelyt megérté, hogy kitört Aegyptusban a' dögmirigy, ügyviselőket küldé a' dardanellákhoz, 's veszteg-intézeteket állíttatott. Ezen intézetek ugyan még messziről sem mérközhetnek az illyesnemű európaiakkal, de idővel bizonyosan majd több állapotást nyernek; „mert, úgy mond, egy nép sem lép többé hátra, melly haladni indult, 's hol kivált a' javítások mezején a' kormány az ösvényt maga mutatja.“ Öst. Beob.